

PRILOGA:

**PREDLOG
(EVA 2023-2430-0036)**

Na podlagi drugega odstavka 164. člena Zakona o letalstvu (Uradni list RS, št. 81/10 – uradno prečiščeno besedilo, 46/16, 47/19 in 18/23 – ZDU-1O) in drugega odstavka 9. člena Zakona o zagotavljanju navigacijskih služb zračnega prometa (Uradni list RS, št. 30/06 – uradno prečiščeno besedilo, 109/09, 62/10 – ZLet-C in 18/11 – ZUKN-A) Vlada Republike Slovenije izdaja

**UREDBO
o dopolnitvi Uredbe o pristojbini za storitve navigacijskih služb zračnega prometa na terminalih**

1. člen

V Uredbi o pristojbini za storitve navigacijskih služb zračnega prometa na terminalih (Uradni list RS, št. 121/21 in 110/22) se v 10. členu za drugim odstavkom doda nov tretji odstavek, ki se glasi:
»(3) Usklajevalni mehanizem zaradi premalo obračunane pristojbine za storitve navigacijskih služb zračnega prometa na terminalih iz prvega odstavka tega člena se ne uporablja za obdobje od leta 2020 do vključno leta 2022.«.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

**2. člen
(prenehanje veljavnosti)**

Ta uredba preneha veljati 31. decembra 2026.

**3. člen
(začetek veljavnosti)**

Ta uredba začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. januarja 2024.

Št.
Ljubljana, dne
EVA 2023-2430-...

Vlada Republike Slovenije
dr. Robert Golob
predsednik

OBRAZLOŽITEV

I. UVOD

1. Pravna podlaga (besedilo, vsebina zakonske določbe, ki je podlaga za izdajo uredbe)

Pravna podlaga za izdajo predlagane uredbe sta drugi odstavek 164. člena Zakona o letalstvu (Uradni list RS, št. 81/10 – uradno prečiščeno besedilo, 46/16, 47/19 in 18/23 – ZDU-1O) in drugi odstavek 9. člena Zakona o zagotavljanju navigacijskih služb zračnega prometa (Uradni list RS, št. 30/06 – uradno prečiščeno besedilo, 109/09, 62/10 – ZLet-C in 18/11 – ZUKN-A).

2. Rok za izdajo uredbe, določen z zakonom

Rok za izdajo te uredbe ni določen.

3. Splošna obrazložitev predloga uredbe, če je potrebna

Uredba o pristojbini za storitve navigacijskih služb zračnega prometa na terminalih podaja podrobnejše ureditve glede pristojbine za storitve navigacijskih služb zračnega prometa na terminalih. Med drugim 10. člen uredbe določa sistem delovanja usklajevalnega mehanizma. Pri določitvah cene za enoto storitve za leti 2023 in 2024 se usklajevalni mehanizem za obdobje 2020 - 2022 ni upošteval, saj je promet na slovenskih terminalih upadel. Njegovo upoštevanje bi povzročilo višanje cene za enoto storitve, ob tem da Republika Slovenija namenja proračunska sredstva za nižanje cene za enoto storitve.

Zato se morajo splošna pravila glede pristojbine za storitve navigacijskih služb zračnega prometa na terminalih spremeniti in prilagoditi na način, da se usklajevalni mehanizem za obdobje 2020 - 2022 pri določitvi bodočih cen za enoto storitev izjemoma ne upošteva. S to uredbo se tako določa pravilo, da se za obdobje za obdobje 2020 - 2022 usklajevalni mehanizem za premalo obračunano pristojbino ne uporablja. To pravilo izjemoma velja le za navedena pretekla leta, v katerih se je obračunalo znatno manj pristojbin, kot je bilo načrtovano.

4. Predstavitev presoje posledic za posamezna področja, če te niso mogle biti celovito predstavljene v predlogu zakona

Sprejetje uredbe in njeno izvajanje ne povečujeta proračunskih odhodkov Ministrstva za infrastrukturo.

II. VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV PREDLAGANIH REŠITEV

K 1. členu

Uredba o pristojbini za storitve navigacijskih služb zračnega prometa na terminalih podaja podrobnejše ureditve glede pristojbine za storitve navigacijskih služb zračnega prometa na terminalih. Med drugim 10. člen uredbe določa delovanje usklajevalnega mehanizma na podlagi Eurocontrolovih načel za ugotavljanje stroškovne osnove pristojbin na zračnih poteh in izračun cene za enoto storitve ter ureditev iz predpisov EU. Preveč ali premalo obračunana pristojbina je posledica razlike med dejanskimi prihodki od pristojbin in dejanskimi stroški izvajanja storitev, ki se ugotavljajo po zaključenem koledarskem letu »n«, saj se cena za enoto storitve, kot to določa 5. člen uredbe, določa na podlagi ugotovljenih, tj. predvidenih stroškov in predvidenega števila enot storitve na terminalih za posamezno koledarsko leto. Usklajevalni mehanizem zagotavlja izvajalcem navigacijskih služb zračnega prometa pokrivanje vseh stroškov, ki so po slovenskih in predpisih EU kot upravičeni stroški vključeni v izračun cene za enoto storitve. Hkrati pa usklajevalni mehanizem uporabnikom zračnega prostora, torej plačnikom pristojbin za storitve navigacijskih služb zračnega prometa na terminalih, nalaga v prihodnje plačevanje višjih pristojbin, če je bila pristojbina v preteklosti premalo obračunana, oziroma nižjih pristojbin, če je bila v preteklosti preveč obračunana. S tem se zagotovi upoštevanje osnovnega pravila pokrivanja stroškov, ki nastajajo z izvajanjem storitev navigacijskih služb zračnega prometa na terminalih.

Pravilo iz 10. člena Uredbe o pristojbini za storitve navigacijskih služb zračnega prometa na terminalih glede vključevanja premalo zaračunane pristojbine za storitve v skupno stroškovno bazo za Republiko Slovenijo za oblikovanje pristojbin določa, da se usklajevalni mehanizem upošteva najpozneje v letu

»n+4«, torej za leti 2020 in 2021 najkasneje letu 2025 (opomba: v skladu z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2020/1627 se ti dve leti obravnavata kot združeni koledarski leti) in za leto 2022 v letu 2026. Zato ta uredba velja do konca leta 2026.

Pri določitvah cen za enoto storitve za leti 2023 in 2024 se usklajevalni mehanizem za obdobje 2020 - 2022 iz 10. člena uredbe ni upošteval, saj je promet na slovenskih terminalih upadel. Upoštevanje usklajevalnega mehanizma (zaradi premalo obračunane pristojbine v preteklosti) namreč povzroči višanje cene za enoto storitve.

Razlogov za nizek zračni promet je več: obseg prometa se za razliko od drugih držav v Slovenji ni povrnil na raven pred pandemijo, niti se ni nadomestil izpad prometa, ki ga je nekdanj opravljal edini slovenski redni zračni prevoznik. Tako je obseg zračnega prometa na slovenskih letališčih že več let izredno nizek. Republika Slovenija naslavlja problem nizkega zračnega prometa na različne načine, med drugim tudi z ukrepi, ki naslavlajo slabo povezljivost. Med te šteje tudi odločitev Vlade Republike Slovenije, ki je za izboljšanje letalske povezljivosti in ugodnega poslovnega okolja letos sprejela odločitev o znižanju cene za enoto storitve za storitve navigacijskih služb zračnega prometa na terminalih, za kar bo za leto 2024 namenila sredstva v višini 750.000 evrov, s čimer bo cena za enoto storitve znižala (sklep vlade RS št. 37200-3/2023/3 z dne 9. 11. 2023). Višino cene za enoto storitve letalski prevozniki štejejo kot okoliščino, ki je relevantna za sprejem odločitve, ali bodo opravljali zračni prevoz v Slovenijo ali ne.

Sicer povsem regularnim in običajnim pravilom o usklajevalnem mehanizmu, ki ob dejstvu premalo obračunane pristojbine (zaradi nizkega obsega prometa) viša ceno za enoto storitve v prihodnjih letih, se povzroči izničenje letošnjega ukrepa o znižanju cene za enoto storitve s proračunskimi sredstvi v višini 750.000 evrov. Če bi torej v naslednjem letu uporabili usklajevalni mehanizem, bi ta povzročil, da bi se takrat morebitna namenjena proračunska sredstva porabljala brez dejanskega učinka (tj. nižanjem cene za enoto storitve).

Zato se morajo splošna pravila glede pristojbine za storitve navigacijskih služb zračnega prometa na terminalih v tem obdobju izjemoma spremeniti in prilagoditi na način, da se zagotovi ustrezen učinek porabe proračunskih sredstev. Pravilo usklajevalnega mehanizma za premalo obračunano pristojbino se torej izjemoma ne uporabi. S to uredbo se tako vzpostavlja pravilo, da se za obdobje od leta 2020 do vključno leta 2022 usklajevalni mehanizem za premalo obračunano pristojbino ne uporablja. To pravilo velja le do konca leta 2026 (ki je leto »n+4«, torej zadnje leto, ko se v skladu s splošnim pravilom uredbe v prvem odstavku 10. člena usklajevalni mehanizem za leto 2022 mora upoštevati).

Neuporaba usklajevalnega mehanizma ob premalo obračunani pristojbini vpliva na prihodke deležnikov v stroškovni bazi Republike Slovenije vpliva na deležnike v stroškovni bazi za Republiko Slovenijo za oblikovanje pristojbin za navigacijske službe zračnega prometa na terminalih, ki sta izvajalca navigacijskih služb zračnega prometa (javno podjetje Kontrola zračnega prometa Slovenije, d. o. o. (v nadaljnjem besedilu: KZPS), in Agencija RS za okolje (v nadaljnjem besedilu: ARSO), in pristojni nadzorni organ Javno agencijo za civilno letalstvo Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: agencija). Ti, ob dejstvu, da je v letih od 2020 do 2022 nastal manjko iz naslova premalo obračunanih pristojbin, sprejemajo organizacijske in druge ukrepe, s katerimi zagotavljajo financiranje svojih nalog v prihodnosti.

Splošna pravila določajo, da izvajalci storitev oz. deležniki v skupni stroškovni bazi za Republiko Slovenijo za oblikovanje pristojbin s pristojbinami pokrivajo stroške, ki nastajajo z izvajanjem storitev. Neuporaba usklajevalnega mehanizma je izjemen ukrep, zato je časovno omejen.

KZPS se ne financira iz proračunskih sredstev. 10. člen Zakona o zagotavljanju navigacijskih služb zračnega prometa (Uradni list RS, št. 30/06 – uradno prečiščeno besedilo, 109/09, 62/10 – ZLet-C in 18/11 – ZUKN-A)(posebnosti glede financiranja služb) med drugim določa, da v kolikor zaračunavanje pristojbin za storitve navigacijskih služb zračnega prometa ne bi bilo zadostno za pokrivanje celotnih stroškov storitev služb, mora javno podjetje z ekonomskimi, organizacijskimi, tehnološkimi, strukturnimi oziroma podobnimi ukrepi zagotoviti nemoteno izvajanje služb. Če s takimi ukrepi ni možno zagotoviti nemotenega izvajanja služb, financiranje teh služb, v višini razlike do dejanskih stroškov, ki niso pokriti s prihodki od pristojbin, zagotovi Republika Slovenija. Po analogiji tudi drugi izvajalec navigacijskih služb zračnega prometa – ARSO, in agencija, sprejemata morebitne ukrepe. MOPE, v okviru katerega je ARSO organ v sestavi, bo v okviru načrtovanja proračunov za prihodnja leta moral primerno načrtovati sredstva za izvajanje službe letalske meteorologije. Agencija se delno financira iz proračunskih

sredstev. Ministrstvo za infrastrukturo bo moralo v okviru načrtovanja proračunov za prihodnja leta načrtovati sredstva za financiranje izvajanje pristojnosti agencije.

S tako ureditvijo (tj. neupoštevanje usklajevalnega mehanizma v določenem obdobju) se naslavlja zahteve glede porabe proračunskih sredstev, naslavlja se interese uporabnikov zračnega prostora (tj. plačnikov pristojbin), ki bodo s tem plačevali nižjo pristojbino, ne poskrbi pa se za izvajalca storitev oz. deležnike v skupni stroškovni bazi za Republiko Slovenijo za oblikovanje pristojbin, ki bodo morali kot do sedaj, kot izhaja iz te obrazložitve, sprejemati organizacijske in druge ukrepe, s katerimi bodo zagotovili financiranje svojih nalog v času, ko bi sicer na ceno za enoto storitve vplival usklajevalni mehanizem za obdobja 2020 - 2022.

Tudi v letu 2023 je obseg prometa nižji od predvidenega v času določitve cena za enoto storitve, kar pomeni, da se tudi v tem letu dogaja prenizko obračunavanje pristojbine, kar bo ob upoštevanju usklajevalnega mehanizma v obdobju od 2025 do 2027 (opomba: 2025 je »n+2« in 2027 je »n+4« (za leto 2023) iz prvega odstavka 10. člena uredbe) povzročilo višanje cene za enoto storitve.

Če se promet na slovenskih terminalih ne bo znatno izboljšal, bo Republika Slovenija morala pristopiti k preučitvi stanja in sprejetju ukrepov, s katerimi se bo zagotovilo učinkovito delovanje slovenskega sistema pristojbin za storitve navigacijskih služb zračnega prometa na terminalih.

K 2. členu

Kot obrazloženo pri 1. členu, mora uredba veljati le do konca leta 2026.

K 3. členu

Določi se, da uredba začne veljati na naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. januarja 2024.